

neraad. Blev den her foreslaaede Bestemmelse gennemført, blev det vist nok ogsaa nødvendigt at vedtage en Bestemmelse om, at Husbond og Tyende ikke samtidigt kunde have Sæde i et Sogneraad. Skal dette Ændringsforslag gennemføres, maa der ogsaa træffes en anden Bestemmelse i selve Tyendeloven, thi Tyendet vilde hverken have sin Valgret eller Valgbarhed sikret, saafremt de nuværende Bestemmelser i Tyendeloven skulle opretholdes. Jeg vil ogsaa sige, at hvor smigrende det end kan være for en Husbond, at have en Karl eller Pige, der have Valgret til Sogneraadet eller ere kvalificerede til at blive valgte ind i Raadet — maaske endog blive Formand deri —, vil det dog altid for Husbonden være vanskeligt at afse en saadan Karl eller Pige til at sidde i Sogneraadet — ja, maaske til at være Formand derfor —, thi det vil vel altid blive den dygtigste Karl eller Pige, hvorom der her bliver Spørgsmaal. Der maatte i hvert Tilfælde træffes en Bestemmelse i selve Tyendeloven om disse Forhold, saaledes at Husbonden paa en eller anden Maade kunde faa en Erstatning for det store Tab, der vilde ramme ham derved, at han havde et Tyende siddende i Sogneraadet. Men det kunde der selvfølgelig let raades Bod paa. For mig er det ikke den største Anstødssten for at kunne stemme for dette Forslag, men derimod Hensynet til at kunne faa Forslaget gennemført.

Det glædede mig i Sommer at høre, at den højtaerede Konseilspræsident ved et Møde havde udtalt, at denne Reform, som Regeringen havde sat paa sit Program, var efter Regeringens Mening ikke blot Lokkemad — det er jo blevet sagt fra Socialdemokratiets Side, at den betød ingen Ting —, men at det virkelig var Regeringens Mening, at dette Lovforslag skulde komme frem — dog helst først paa en Tid, hvor der var Udsigt til dets Gennemførelse. Det skulde ikke være noget Paradenummer. Dette var jeg glad ved, og da vi fik Forslaget forelagt, tænkte jeg, at nu var der ogsaa Udsigt til at faa det gennemført, til at faa den store Uretfærdighed bragt ud af vor Valglov, som hidtil har været der. Men jeg er bange for, at den store Modstand, som Regeringens Forslag vil faa i det andet Ting — og Udtalelser af Højre i dette Ting have jo været Forløbere derfor — derved vil øges. Denne Modstand er efter min Mening ganske vist ubeføjet og urigtig, fordi jeg er overbevist om, at det ikke vil blive til Skade for de besiddende Klasser, at vi søge at udjævne

denne Uretfærdighed og at gennemføre et retfærdigt Princip. Men da nu denne Modstand en Gang er til Stede — om med Rette eller Urette har for Sagens Skyld mindre at sige —, mener jeg, man skulde være varsom med at føje mere til Lovforslaget, som kunde forøge denne Modstand og maaske umuliggøre Sagens Gennemførelse, som ogsaa Ministeren antydede.

Jeg hører ikke til dem, som sige, at naar vi ikke kunne faa alt, maa vi hellere intet faa, og at vi maa stille det ideale Krav op til Valgretten og sige, at det ville vi staa paa, selv om vi saa skulde vente noget med at faa det gennemført. Jeg tror, det er urigtigt ogsaa over for den store Vælgerbefolkning. Vi maa huske paa, at der ved dette Ændringsforslag bliver bragt et nyt Princip ind i Lovforslaget. Det har ikke været fremme fra Venstres Side før, ikke været drøftet rundt om paa Folkemøder og Valgmøder. Jeg tror ogsaa at kunne sige, at jeg ikke har mærket nogen dybtfølt Trang til at faa denne Reform gennemført paa denne Maade, og det ikke en Gang fra Tyendets Side. Jeg mener derfor, at saa længe det staa helt uvist hen, hvorledes den store Befolkning stiller sig til dette Spørgsmaal, er det urigtigt at bringe det ind her og derved bidrage til, at vi maaske kunne komme til at vente en rum Tid, inden vi faa gennemført den efter min Mening retfærdige og paatrængende Reform, som Forslaget er, saaledes som det foreligger fra Regeringens Side.

Derfor vil jeg anbefale, at vi ikke vedtage dette Ændringsforslag. Jeg vilde ønske, at de ærede Forslagsstillere vilde tage det tilbage, jeg vilde ønske, at vi, som det blev sagt ved første Behandling, *med fuld Honnør* kunde have sendt det Forslag, Regeringen har forelagt, op til Landstinget omtrent enstemmigt som et Krav, der ikke kunde og ikke skulde holdes tilbage, som ikke en Gang skulde forsinkes, men helst gennemføres saa hurtig som muligt. Saa tror jeg, det var kommet med mere Styrke til det andet Ting og med mere Udsigt til at blive gennemført i en nær Fremtid, end naar det kommer med navnlig denne Ændring.

Berntsen: Blandt de 9 Ændringsforslag, som ere stillede af 15 ærede Medlemmer af Flertallet, er der jo kun 2, der vække særlig Opmærksomhed, nemlig Nr. 2 og Nr. 4 om henholdsvis Tjenestefolks og gifte Kvinders Valgret og Valgbarhed. Jeg sagde før, at jeg vilde afvente at høre